

Utbildningspaket bidrog till bättre katastrofberedskap

Fler och tydligare krisplaner, bättre rustad krisledning och ökad medvetenhet om vikten av psykologiskt och socialt stöd under en större katastrof eller allvarlig händelse. Det är några exempel på vad en stor utbildningsinsats till ledning och personal i Stockholms stad bidragit till. Det menar landstingets kunskapscentrum för kris- & katastrofpsykologi i en ny rapport.

Tsunamikatastrofen, en allvarlig bussolycka på Färingsö i Ekerö kommun och terrorhändelsen i Stockholms innerstad blev en väckarklocka för många, inte minst Stockholms stad och landstinget.

– En viktig lärdom var att de som drabbats psykiskt var många gånger större än antalet svårt fysiskt skadade, säger Charlotte Therup Svedenlöf, enhetschef och en av författarna bakom rapporten.

Händelserna ledde till omfattande satsningar i att utbilda och träna psykologisk och social katastrofberedskap. Men har det lett till att förmågan att hantera allvarliga händelser ökat? Det ville landstingets kunskapscentrum för kris- & katastrofpsykologi som arrangerat utbildningarna veta.

De utgick från en två dagars utbildning för personal och chefer inom 14 stadsdelar i Stockholm och Socialjouren.

Av dessa intervjuades ett 40-tal. Utbildningsmodellen som utvärderades bygger på teoretiska moment och katastrofövningar. Krisorganisation i länet, skillnaden mellan den "lilla olyckan" och en allvarlig händelse, psykologiska reaktioner, riskfaktorer och riskbedömning, adekvat krisstöd, barns och ungdomars behov, akut och långsiktigt behov är några exempel ur innehållet.

Resultatet av intervjuerna visade att den haft positivt inflytande på flera sätt. Den viktigaste förändringen var att de psykologiska och sociala aspekterna på krisberedskapen lyfts fram mer och definierats.

– Många tyckte att de kunnat arbeta vidare med sin beredskap på ett bra sätt. Det är en grundförutsättning för att drabbade ska kunna få ett adekvat psykologiskt och socialt stöd och på så vis begränsa de psykiska följdverkningarna, menar Charlotte Therup Svedenlöf.

Samtidigt uppfattade en del inte att psykologiskt stöd efter en kris- och katastrofhändelse var kommunens ansvar, trots att Socialtjänstlagen och Lagen om kommuners och landstings åtgärder reglerar ansvarsfrågan.

– Det finns fortfarande en del oklarheter kring vem som har huvudansvaret för psykologiska och sociala insatser, och det måste vi jobba vidare med inom både kommun

och landsting - inte minst med primärvården som har en central roll när en allvarlig händelse inträffat, menar Charlotte Therup Svedenlöf.

Av rapporten framgår även en 50 procentig ökning av antalet konkreta planer för händelser som kan inträffa. Flera hade även gjort krisplanen mindre personbunden och tydliggjort skillnaden mellan strategisk och operativ ledning. Krisstödjarnas betydelse hade också stärkts med tydligare uppdrag, ansvar och roller.

Charlotte betonar vikten av att ledningen var med på utbildningen.

– Ansvarsfördelning, regelverk och förmågan att förebygga och hantera måste finnas på plats innan en händelse inträffar, och där har ledningen en central uppgift. Organisationen måste också vara samtränad för att kunna fungera optimalt.

Men är det verkligen realistiskt att tro att en enstaka kurs ensam haft så positivt inflytande?

– Det är nog snarare ett samspel mellan olika saker, där utbildningen är en viktig faktor. Andra faktorer är bättre styrning och krav från centralt håll, fler erfarenheter av inträffade händelser och intern metodutveckling, avslutar Charlotte Therup Svedenlöf.
Text & foto: Daphne Macris